

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การปรับตัวของสตรีต่อความรุนแรงในครอบครัว ในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรีในชุมชนแออัด ทศนคติเกี่ยวกับค่านิยมต่อบทบาทหญิงชายและบทบาทหญิงชายในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมของสตรีในครอบครัว การปรับตัวของสตรีต่อความรุนแรงในครอบครัว และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของสตรีต่อความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การศึกษาจึงมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- 3.1 วิธีการศึกษา
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ วารสาร บทความ งานวิจัย เว็บไซต์และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความรุนแรงในครอบครัว ทศนคติค่านิยมต่อบทบาทหญิงชาย การสนับสนุนทางสังคม การปรับตัว โดยผู้ศึกษาได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากห้องสมุด เช่น ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ฯลฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว เช่น สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว มูลนิธิเพื่อนหญิง

2. การศึกษาจากภาคสนาม (Field Study) เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นชุดคำถามที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มประชากรสตรีที่สมรส

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากร คือ สตรีที่สมรสอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีที่สมรสอาศัยในพื้นที่ชุมชนแออัด 4 เขต 4 ชุมชน จำนวน 302 ครัวเรือน

3.2.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. คัดเลือกเขตพื้นที่ศึกษา จากเขตพื้นที่การทำงานด้านความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นภาคีเครือข่ายมูลนิธิเพื่อนหญิงจำนวน 8 เขตในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตปทุมวัน เขตลาดพร้าว เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตคลองเตยเขตบางคอแหลม เขตป้อมปราบ และเขตบางซื่อ

จับฉลากเลือกเขตพื้นที่ศึกษา 4 เขต พื้นที่จาก 8 เขตในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นพื้นที่ภาคีเครือข่ายการปฏิบัติงานของมูลนิธิเพื่อนหญิง ได้แก่ เขตปทุมวัน เขตพระโขนง เขตคลองสาน และเขตธนบุรี

2. คัดเลือกชุมชนตัวอย่าง เลือกจากชุมชนที่มูลนิธิเพื่อนหญิงใช้เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานในแต่ละเขตพื้นที่คือ 4 เขตข้างต้น

3. สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างสตรีที่สมรสจากจำนวนครัวเรือนในแต่ละชุมชน ตัวอย่างทั้ง 4 ชุมชนซึ่งมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,762 ครัวเรือน ตามสัดส่วนครัวเรือนในแต่ละชุมชน โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างสตรีที่สมรสจำนวน 302 ครัวเรือน (คำนวณจากตาราง)

การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างของสตรีที่สมรสจากครัวเรือนในชุมชนใช้วิธี Simple Random สตรีที่สมรสจำนวน 1 คน ต่อ 1 ครัวเรือน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างสตรีสมรสที่ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1

จำนวนครัวเรือนและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพื้นที่ศึกษาและชุมชนตัวอย่าง

เขตพื้นที่ศึกษา	ชุมชนตัวอย่าง	จำนวน	
		จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
1. เขตปทุมวัน	1. ชุมชนซอยวันพระเจน	1,175	200
2. เขตพระโขนง	2. ชุมชนสวนอ้อย	352	60
3. เขตคลองสาน	4. ชุมชนวัดเสวตฉัตร	155	40
4. เขตธนบุรี	3. ชุมชนหลังไปรษณีย์สำเหร่	80	22
จำนวน 4 เขต	จำนวน 4 ชุมชน	1,762	302

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีเนื้อหาและประเด็นคำถามของแบบสอบถามเป็น 5 ตอน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดและปลายปิด ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่อยู่ด้วยกัน การมีบุตร และพฤติกรรมของคู่สมรส

ส่วนที่ 2 ลักษณะความรุนแรงและผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ในกรณีที่ตอบไม่จริงเลย = 1 คะแนน

ในกรณีที่ตอบจริงน้อย = 2 คะแนน

ในกรณีที่ตอบจริงปานกลาง = 3 คะแนน

ในกรณีที่ตอบจริงมาก = 4 คะแนน

ในกรณีที่ตอบจริงมากที่สุด = 5 คะแนน

การแปลค่าเฉลี่ยคะแนนปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะความรุนแรงและผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดเกี่ยวกับค่านิยมต่อบทบาทหญิงชายในครอบครัว ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ในกรณีที่ไม่จริงเลย	=	1 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงน้อย	=	2 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงปานกลาง	=	3 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงมาก	=	4 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงมากที่สุด	=	5 คะแนน

การแปลค่าเฉลี่ยคะแนนปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมต่อบทบาทหญิงชายในครอบครัว ใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ

ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มากที่สุด

ส่วนที่ 4 การสนับสนุนทางสังคมต่อความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ในกรณีที่ไม่จริงเลย	=	1 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงน้อย	=	2 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงปานกลาง	=	3 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงมาก	=	4 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงมากที่สุด	=	5 คะแนน

การแปลค่าเฉลี่ยคะแนนปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนทางสังคมต่อความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรี ใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ

ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มากที่สุด

ส่วนที่ 5 การปรับตัวของสตรีต่อความรุนแรงในครอบครัว ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ในกรณีที่ไม่จริงเลย	=	1 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงน้อย	=	2 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงปานกลาง	=	3 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงมาก	=	4 คะแนน
ในกรณีที่ตอบจริงมากที่สุด	=	5 คะแนน

การแปลค่าเฉลี่ยคะแนนปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของสตรีต่อความรุนแรงในครอบครัว
ใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ

ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มากที่สุด

3.4 การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการวิทยานิพนธ์ และ คณะกรรมการตรวจสอบจริยธรรม ได้ตรวจสอบ ดังนี้

1. การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เพื่อตรวจแก้ไขแล้วนำมาปรับปรุง จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ Pre-test และ Post-test กับประชากรในชุมชนแออัด ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อทดสอบความเข้าใจในแบบสอบถาม

2. การทดสอบความน่ามัน (Reliability) ได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha) ของ Cronbach ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2
ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ	Pre-test	Post-test
ลักษณะความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว	0.7365	0.9617
ผลกระทบของความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว	0.7279	0.9044
ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมหญิงชายในสังคมไทย	0.6381	0.8477
บทบาทหญิงชายในครอบครัว	0.7206	0.8045
การสนับสนุนทางสังคม	0.9109	0.7247
การปรับตัวของสตรีต่อความรุนแรงในครอบครัว (เหมาะสม)	0.8861	0.7768
การปรับตัวของสตรีต่อความรุนแรงในครอบครัว (ไม่เหมาะสม)	0.8530	0.8319

3.5 การเก็บข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือจากมูลนิธิเพื่อนหญิงในการอำนวยความสะดวก โดยเก็บข้อมูลได้จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2553 ถึง 16 ธันวาคม 2553 รวมเวลา 3 เดือน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาลงรหัสเพื่อเตรียมวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage) ของคำถามเรื่องข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. การหาค่าเฉลี่ยน้ำหนัก พหุคูณกรรม และทัศนคติต่อความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรีของคำตอบแต่ละข้อในคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยการใชตารางไขว้และใช้สถิติไค์สแควร์ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ 0.05